

Beslut om revidering av naturreservatet Kalkugnsberget i Arboga kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturreservatets namn skall vara Kalkugnsberget.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 § § miljöbalken att angivna föreskrifter skall gälla för reservatet (se reservatsföreskrifter).

Länsstyrelsen fastställer samtidigt, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen för reservatet (bilaga 2). Förvaltare av reservatet skall vara Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen beslutar att, då detta beslut vunnit laga kraft, skall av Länsstyrelsen den 16 juni 1993 fattat beslut om naturreservat enligt 7 § naturvårdslagen, dnr 231-515-89, upphöra att gälla.

Uppgifter om naturreservatet

Objektnamn	Kalkugnsberget
Objektnummer	19-02-053
RegDOSS-nummer	1358
Skyddsform	Naturreservat
Län	Västmanland
Kommun	Arboga
Församling	Kung Karls
Naturgeografisk region	24. Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken
Kartor	Gröna kartan: 10F NO Gula kartan: 10F 6j
Lägesbeskrivning	Ca 5 km väster om Arboga
Fastigheter	Sickelsjö 1:2
Areal	ca 28 ha
Markslag	Produktiv skogsmark ca 25 ha Övrig mark ca 3 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västmanlands län

Syfte med naturreservatet

Syftet med reservatet är att bevara och främja naturvärden som är knutna till gammal skog, av naturtypen västlig taiga, med dess livsmiljöer för skyddsvärda arter samt bidra till att delmål 1 i miljö kvalitetsmålet Levande skogar uppnås. Viktiga förutsättningar för bevarandet av den biologiska mångfalden är en varierad åldersstruktur med en hög maximal trädålder, döda stående

och liggande träd i olika nedbrytningsstadier samt ostörd intern dynamik och hydrologi. Vidare är syftet att bevara och främja den hotade arten hällebräcka (*Saxifraga osloënsis*). Syftet är även att utpekade livsmiljöer enligt Natura 2000 ska uppnå ett gynnsamt bevarandetilstånd.

Syftet ska uppnås genom att området lämnas till fri utveckling med undantag av de områden i reservatet som är bevuxna av hällebräcka som ska hållas öppna så att hällebräckan inte utsätts för en negativ konkurrens av andra växter. Områdets nyttjande för forskning, undervisning och friluftsliv skall, inom ramen för vad naturen tål, främjas.

Beskrivning av området och skäl för revidering av beslut

Naturreseptat Kalkugnsberget ligger söder om Arbogaån, här finns en förkastningsbrant där kalksten kommer i dagen. Kalkstenen har tidigare varit föremål för brytning, även om det var i obetydlig mängd, och i vissa svackor har bränning av kalksten förekommit. Kalkstenen har här gett upphov till en kalkpräglad flora och en sällsynt och hotad vegetationstyp som kallas "tallskog av kalkörttyp" som markant skiljer sig ifrån omgivningarna. En rad intressanta och hotade svampar har noterats i området. Skogen är endast måttligt påverkad av skogsbruk, vilket bidrar till den mångformiga vegetationen.

Länsstyrelsen beslutade den 16 juni 1993 om bildande av naturreseptat Kalkugnsberget i Arboga kommun. Syftet med reservatet var att bevara ett område med sällsynta vegetationstyper, särskilt tallskog av kalkört-typ, och dess flora. Syftet skulle uppnås genom att området lämnades till fri utveckling. Detta har missgynnat den rödlistade arten hällebräcka som växer på berghällar med tunt jordtäckte och inte klarar beskuggning och riklig förna. År 1997 föreslog regeringen området till Natura 2000-nätverket som västlig taiga, hällebräckan i området är utpekad som Natura 2000-art, vilket innebär att en gynnsam bevarandestatus för naturtypen västlig taiga och arten hällebräcka skall uppnås. Bevarandeplanen beslutades den 13 december 2005. För att implementera bevarandemålen i enlighet med bevarandeplanen revideras nu beslut och skötselplan för naturreseptatet. Länsstyrelsen bedömer att Natura 2000-områdets tillstånd kommer att gynnas av revideringen av naturreseptatsbeslutet. Länsstyrelsen finner att det finns synnerliga skäl att med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken upphäva det tidigare beslutet och fatta ett nytt beslut om naturreseptat med ovannämnda syfte. Naturreseptatet skall omfatta samma geografiska område som tidigare beslut.

Naturreseptatet Kalkugnsbergets närhet till Arboga medför att området har potential att bli mer tillgängligt för allmänheten med parkeringsplats och promenadslinga.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning (exempelvis väg, parkeringsplats eller led, mast, antenn, luft- eller markledning)

2. anordna upplag
3. uppföra stängsel eller annan hägnad
4. bedriva husbehovstäkt eller utfylla, borra, tippa, spränga, schakta, gräva, dämna, nydika, dikesrensa, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning
5. avverka, röja, skogsodla eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande och döda träd och buskar
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen
7. avstycka tomt eller fastighet

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelse att tåla visst intrång

Fastighetsägare och innehavare av särskilt rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gräns i terrängen
2. följande åtgärder i naturvårdssyfte
  - avverkning/gallring inom hällebräckans växtplatser och dess nära omgivning
  - röjning inom hällebräckans växtplatserutfall av gagnvirke skall tillfalla markägaren
3. utplacering av informationstavlor
4. markerad stigslinga som går runt i området
5. dokumentation och uppföljande undersökningar av markförhållanden, flora och fauna

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

1. tälta
2. cykla eller rida i terrängen
3. elda
4. klättra i boträd eller på annat sätt avsiktligt störa djurlivet
5. fälla eller på annat sätt skada, levande eller döda träd och buskar samt att skada vegetationen eller naturföremål i övrigt t ex genom att insamla örter, gräs, mossor, svampar eller lavar, med undantag för bär och matsvamp för husbehov
6. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur
7. på störande sätt använda radio eller annan ljudanläggning
8. anbringa tavla, skylt, affisch, orienteringskontroll, andra markeringar eller permanent snitsla spår
9. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål eller motsvarande
10. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur

Föreskriften C 10 gäller inte markägare och innehavare av särskild rätt vid jakttillfällen.

Föreskrifterna under A och C skall inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel enligt fastställd skötselplan, ej heller för vetenskapliga undersökningar med syfte att öka kunskapen om de biologiska värdena. För sådana vetenskapliga undersökningar krävs dock Länsstyrelsens godkännande.

Länsstyrelsen erinrar om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Ärendets handläggning

Innehavare av särskild rätt till marken har enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. förelagts att inom en tid av sex veckor framställa eventuell erinran mot revidering av beslut och skötselplan för naturreservatet.

Samråd har enligt 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. med Arboga kommun, samt enligt 26 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Skogsstyrelsen.

Länsstyrelsen har enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) utrett föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumenterat dessa i en konsekvensutredning. Ekonomistyrningsverket har lämnats tillfälle att yttra sig i frågan och om konsekvensutredningen. Ekonomistyrningsverket har inte inkommit med något yttrande

Förslaget till beslut har därutöver sänts på remiss till flera myndigheter och organisationer.

Varken markägare, innehavare av särskild rätt, myndigheter eller andra remissinstanser har framfört någon erinran mot revidering av reservatet i fråga.

Arboga kommun anser att man ska göra så lite intrång i området som möjligt och använda befintlig parkeringsplats vid Gärdselbäcken.

Naturskyddsföreningen i Västmanlands län är väldigt nöjda med att Länsstyrelsen reviderar naturreservatsbeslut och skötselplan som gynnar hällebräcka och andra hotade arter. Vidare anser Naturskyddsföreningen att man istället för att anlägga en parkeringsplats inom reservatet ska nyttja befintlig parkeringsplats vid Gärdselbäcken. Naturskyddsföreningen bifogade även en skrivelse om ett förslag till utökning av reservatet söderut innefattande hela Gålsjön och norrut mot Arbogaån innefattande Gärdselbäcken.

Länsstyrelsen instämmer med Arboga kommun och Naturskyddsföreningen i Västmanlands län och tar bort anläggande av parkeringsplats från föreskrifterna. Vad gäller förslaget till utökning av naturreservatet avser Länsstyrelsen pröva denna i enskild ordning.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken, medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservat.

Natura 2000

Livsmiljöer som är utpekade enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla ett gynnsamt bevarandetillstånd. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande störning på områdets livsmiljöer, kräver tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken sedan den 1 juli 2001.

Kungörelse

Beslut om kungörelsedelgivning, se bilaga 3.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit landshövding Mats Svegfors, beslutande och naturvårdshandläggare Lena Strömvall, föredragande, samt länsråd Håkan Eriksson
chefsjurist Jan Pesula
arkitekt Helena Hiertner
länsantikvarie Magnus Elfwendahl
naturvårdsdirektör Christina Lindahl

Mats Svegfors

Lena Strömvall

Bilagor:

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Beslut om kungörelsedelgivning
4. Hur man överklagar (formulär nr 11)